

ОБЛІК МОЛОКА НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

(Представлено к.е.н., доц.Гайдучок Т.С.)

У статті розглянуто теоретичні та практичні аспекти обліку молока на сільськогосподарських підприємствах. Досліджено процес організації обліку витрат виробництва на сільськогосподарському підприємстві. Розкрито сучасний стан та окреслено напрями вдосконалення системи первинного обліку молока.

Ключові слова: облік, первинний облік, готова продукція, сільськогосподарські підприємства, статті витрат

Постановка проблеми. Реалії сьогодення свідчать, що вирішити актуальні економічні проблеми неможливо без удосконалення системи бухгалтерського обліку. Чітко налагоджений бухгалтерський облік забезпечує необхідною та вірогідною інформацією суб'єктів господарювання для виконання повного всебічного аналізу господарської діяльності та обґрунтування відповідних управлінських рішень.

Галузь тваринництва має специфічні особливості, що впливає на ведення бухгалтерського обліку. Тому досить важливу роль відіграє організація обліку на підприємстві. При цьому важлива правильність обліку витрат на виробництво певного виду продукції, облік оприбуткування, калькуляція собівартості виробленої продукції.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Загальні питання обліку і готової продукції висвітлювались у працях відомих вітчизняних учених-економістів. Значну увагу їм приділяли Бутинець Ф.Ф., Валуєв Б.І., Голов С.Ф., Жилкіна Л.В., Гуцайлюк З.В., Кужельний М.В., Єфіменко В.І., Ткаченко Н.М., Сопко В.В., Смоленюк П.С. Проте, недостатньо уваги приділяється обліку витрат на виробництво молока на сільськогосподарських підприємствах.

Метою статті є дослідження обліку молока на сільськогосподарських підприємствах.

Викладення основного матеріалу. Сучасні закони ринкової економіки обумовлюють необхідність виробництва конкурентоспроможної та високоякісної продукції, яка буде здатна задовольнити попит. Також важливе значення має ефективне використання фінансових, матеріальних та трудових ресурсів, запровадження технологій для зниження витрат на електроенергію та інші ресурси, що забезпечить зниження собівартості продукції.

Щоб забезпечити ефективне керівництво підприємством для досягнення позитивних фінансових результатів господарської діяльності, потрібно володіти інформацією про стан виробництва та про зміни у ньому. Для вирішення проблеми ефективного розвитку та зростання виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств необхідно створити систему управління виробництвом, в основу якої має бути покладено формування інформації про виробничі витрати підприємства.

В умовах перебудови господарського механізму значно зростає роль бухгалтерського обліку, що є інформаційною базою та знаряддям контролю одночасно на всіх етапах виробництва і збуту продукції в аграрних підприємствах. Виходячи з галузевих принципів важливо, щоб облік враховував специфічні особливості технології та організації конкретного виробництва.

Галузеві особливості сільського господарства суттєво впливають на організацію і технологію виробництва, що в свою чергу впливає і на побудову бухгалтерського обліку. Провідне місце в розвитку аграрних формувань займає галузь тваринництва. Технологічні та організаційні особливості виробництва в цій галузі значною мірою впливають на організацію обліку і контролю, як функції управління.

Організація обліку витрат на сільськогосподарському підприємстві повинна бути організована за такими принципами:

- показники обліку витрат і калькулювання собівартості продукції повинні бути погоджені з плановими і нормативними показниками;
- документування витрат в момент їх здійснення, відокремлене відображення витрат за нормами і відхиленнями від норм витрат ресурсів і оплати праці;
- всі витрати, які відносяться до виробництва продукції даного періоду, повинні бути включені до її собівартості;
- всі витрати через систему рахунків бухгалтерського обліку повинні бути згруповані за об'єктами обліку витрат і статтям витрат;
- собівартість продукції калькулюється на основі даних бухгалтерського обліку витрат, що потребує ідентифікації об'єктів обліку витрат з об'єктами калькулювання.

Витрати на виробництво молока залежать від обсягів і ефективності використання активів. Зазвичай їх поділяють на поточні і накладні. Поточні – це витрати на корми, підстилку, ветеринарні послуги, збут продукції, пально-мастильні матеріали, електроенергію, ремонт та ін. Найбільш вагомими є витрати на корми. Вони становлять до 70% поточних і 40-60% від загальних витрат на виробництво.

Керівник повинен створити необхідні умови для правильного ведення бухгалтерського обліку, забезпечити неухильне виконання всіма підрозділами, причетними до бухгалтерського обліку, правомірних вимог бухгалтера щодо дотримання порядку оформлення та подання первинних документів.

Основною метою обліку витрат на виробництво продукції тваринництва сільськогосподарського підприємства є своєчасне, повне, вірогідне відображення фактичного розміру і складу витрат та контроль за використанням всіх видів виробничих ресурсів, а також обсягу виробленої продукції в натуральних та грошових вимірниках.

Облік витрат на виробництво молока ведеться за такими статтями витрат:

- корми;
- оплата праці;
- загальновиробничі витрати;
- паливо і мастильні матеріали;
- засоби захисту тварин;
- амортизація основних засобів;
- витрати на ремонт основних засобів;

- інші витрати;
- роботи і послуги;
- відрахування на соціальні заходи.

Визначення об'єктів оперативного контролю залежить від технології й організації виробництва в кожному підрозділі. На рівні виробничого підрозділу об'єктом контролю є відповідне робоче місце. Оператори машинного доїння щоденно контролюють надій від кожної корови, завідувач фермою – від групи корів та загалом по підприємстві. За аналогічними об'єктами доцільно здійснювати контроль за витратами кормів та матеріалів. Джерелом даних для контролю на робочому місці є первинні документи, по підрозділу – зведені.

Документування є першою подією бухгалтерського обліку, яка включає реєстрацію та фіксацію інформації про факти, операції, процеси. За принципом повного висвітлення первинними бухгалтерськими документами слід оформляти всі без винятку первинні операції, які підлягають обліку [3].

Основним первинним документом з обліку надходження молока в сільськогосподарському підприємстві є “Журнал обліку надою молока”, який ведеться завідувачем ферми. У ньому щоденно записується кількість корів, що доються, у кожної доярки, кількість надоєного молока вранці, удень й увечері. Завідувач ферми кожного дня визначає відсоток жиру в молоці в кожній групі корів і перераховує прийняте молоко в відсоткове й стандартне [2].

“Журнал обліку надою молока” ведеться в одному примірнику протягом 15 днів і зберігається на фермі. Кількість надоєного молока та його жирність підтверджує своїм підписом майстер машинного доїння. Для обліку щоденного надходження й витрачання молока протягом місяця на кожній фермі необхідно вести “Відомість руху молока”.

Після завершення звітного періоду один примірник “Відомість руху молока” разом із “Журналом надою молока” з надходження, “Лімітно-забірними картками”, “Товарно-транспортними накладними” та іншими документами з витрачання молока надаються в бухгалтерію.

Другий примірник “Відомість руху молока” служить підставою для оприбуткування і списання витраченого молока в “Книзі складського обліку” [1].

Уланчук В.С. стверджує, що в світовій практиці обліку, а в даний час і в нашій країні в молочному скотарстві використовують такий показник якості молока як вміст білка (%). Даний показник вимірюють за допомогою мілкотестера, що досить простий у використанні та не потребує особливих вмінь. Тому, ми пропонуємо в *Журнал обліку надою молока*, для ведення обліку якості продукції одночасно з показником жирності молока, ввести – вміст білка. Завдяки визначенню вмісту білка в молоці можливо проконтролювати збалансованість раціонів за кормо-протеїновими одиницями та участь кожного працівника ферм у виробництві конкурентноспроможної продукції. В кінці місяця непотрібно буде робити додаткові обчислення, а тільки перенести записи із Журналу у Розрахунок нарахування оплати праці працівникам тваринництва, де і нараховуватиметься оплата праці операторам машинного доїння за надоєне молоко [4].

Висновки. Скорочення матеріальних витрат, здешевлення кормової бази сприятиме зниженню собівартості продукції та підвищенню рівня рентабельності виробництва. Досягати зниження собівартості одного центнера молока можна лише за

рахунок оптимізації матеріальних і трудових витрат на її виробництво. Для цього необхідно проаналізувати всі витрати, які формують вартість певної продукції, що в свою чергу дасть можливість встановити причини їх зростання та знаходити способи їх подолання.

Список використаної літератури:

1. Атамас П. Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки / П. Й. Атамас. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 392 с.
2. Огійчук М.Ф. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: підруч. / М. Ф. Огійчук, В. Я. Плаксієнко, М. І. Беленкова та ін. / Заред. проф. М. Ф. Огійчука. – 6-те вид., перероб. і допов. – К. : Алерта, 2011. – 1042 с.
3. Рожелюк В.М. Організаційні основи документування операцій та діловодства в підприємствах/ В.М. Рожелюк // Економіка АПК. – 2005. – № 9. – С. 87-93.
4. Уланчук В.С. Удосконалення первинно обліку в аграрних підприємствах [Електронний ресурс]/ В.С. Уланчук, Н.В.Оляднічук– Режим доступу: <http://magazine.faaf.org.ua/udoskonallennya-pervinnogo-obliku-v-agrarnih-pidpriemstvah-vimoga-sogodennya.html>

References:

1. Atamas, P.I. (2010). Accounting in branches of economy: textbook. (2nd ed.). Kyiv: Tsentruchbovoi literatury [in Ukrainian].
2. Ohychuk M.F, Plakseyenko V.Y, Belenkova M.I (2011), “Finansovyj ta upravlins'kyj oblik za natsional'nyimi standartamy” [Financial and Managerial Accounting by national] . Kiev, Alert, Ukraine. p.1042
3. Rozheliuk V.M. Orhanizatsijni osnovy dokumentuvannia operatsij ta dilovodstva v pidpriemstvakh [Organizational bases documenting operations and management in enterprises] Ekonomika APK [Economy AIC], 2005, no. 9, pp. 87-93.
4. Ulanchuk V.S., Oliadnichuk N.V. Udokonalennia pervynno obliku v ahrarnykh pidpriemstvakh [Improving primary accounting in agricultural enterprises]. available at: <http://magazine.faaf.org.ua/udokonalennya-pervinnogo-obliku-v-agrarnih-pidpriemstvah-vimoga-sogodennya.html>

КРЕНИЧКО Андрій Вікторович – магістр Житомирського національного агроєкологічного університету, спеціальність «Облік і оподаткування».

Наукові інтереси:

- обліково-методичні аспекти бухгалтерського обліку молока на сільськогосподарських підприємствах